

Historien om den lille mand

Af Barbro Lindgren og Eva Eriksson
På dansk ved Flemming Møldrup

Pædagogisk vejledning
Udarbejdet af Pædagogisk konsulent Marianne Skovsted Pedersen
VIACFU

En fin og poetisk billedbog om ensomhed, venskab og jalousi

Kort resumé:

Bogen indledes med en beskrivelse af hvor ulykkelig og ensom bogens hovedperson, den lille mand, er.

En dag dukker en stor hund op, og der udvikler sig et venskab mellem den lille mand og hunden. De to deler hverdagen og kan på hver deres måde bidrage til og drage nytte af deres venskab.

Imidlertid dukker der en tredje person op, som bevirker at venskabet krakelerer. Den lille mand vælger jaloux og tyngt af sorg atter ensomheden. Heldigvis ender historien lykkeligt, idet trekløveret finder ud af, at venskab (og kærlighed) også fungerer i et "trekløver".

Undervisningsforslag

Målgruppe 1.-2. klasse

Før bogen læses

Fortæl eleverne, at I skal arbejde med en bog, der handler om ensomhed, venskab og jalousi. Skriv de tre ord op på tavlen, og drøft i plenum, hvad de tre ord betyder.

- Lav associationskæde ved at læren spørger første elev i kæden: "Hvornår føler du dig ensom?". Eleven svarer: "Jeg føler mig ensom når...". Første elev spørger næste elev i kæden osv. På den måde får hver elev brugt ordet "ensom" to gange, og alle får sat ordet ind i forskellige sammenhænge, der aktivere egen hukommelse.
Hvis der er mange elever i klassen, kan der dannes 2 eller 3 kæder.
Skulle enkelte elever ikke kende til følelsen, er det tilladt at svare: "Jeg kan ikke huske, at jeg har følt mig ensom".
Gør på samme måde med ordet jalousi. "Jeg bliver jaloux, når..."
- Kig i fællesskab på ordet "venskab" og giv eleverne 20 sek. til at tænke på en god ven, som de selv har. Lad dem evt. notere navnet med henblik på at fastholde tanker. Herefter fortæller eleverne i makkerpar om deres gode ven. Hver elev tildes 1/2 min, som læreren styrer. Aftal at der ikke må spørges – det er ikke en dialog; men en tale og lytte øvelse. Giv evt. nogle stikord til, hvad der kan fortælles om: Navn, udseende, bopæl, familie, interesser, stærke sider, svage sider. Hvis der er ulige antal elever i klassen, kan læreren gå ind som makker
- Herefter udveksler makkerparrene historien om, hvorledes de traf deres gode ven (1/2 min.)
- Lad eleverne hurtigskrive under overskriften, hvordan skal en god ven være. Lav herefter en fælles liste med gode egenskaber for en ven. Dan grupper på 3-4 elever og lad dem rangordne listen eller fordel eleverne i 5-6 hjørner i klassen, med det formål, at de skal blive enige om de to vigtigste egenskaber for en god ven. Sammenlign gruppernes resultater i plenum
- Lad eleverne komme med forslag til, hvad der kan ødelægge et venskab – træk et par af eksemplerne frem og sæt fokus på, hvordan venskabet kan genopbygges

Læs bogen første gang

Fortæl eleverne, at du nu vil læse bogen højt, og at deres rolle er at lytte uden afbrydelser
Eleverne skal kunne følge med i bogens billeder undervejs. Lån evt. bogen i klassesæt på CFU

Når oplæsningen er færdig, skal eleverne have mulighed for at give udtryk for deres umiddelbare oplevelse af bogen

- ✓ Var der noget, du godt kunne lide?
- ✓ Var der noget, du ikke så godt kunne lide?
- ✓ Var der noget, du ikke helt forstod?

Bed eleverne hjælpe hinanden to og to med at genfortælle historien

Tal om, hvorfor ingen kunne lide den lille mand – og sammenlign med elevernes definition af en god ven

Læs bogen flere gange med forskelligt fokus (mål)

Vendepunkt

- Fortæl eleverne, at de nu skal høre historien igen, og at de denne gang skal være opmærksomme på de steder, hvor noget indtræffer, som ændrer den lille mands humør. Hvordan er mandens humør i begyndelsen af historien?
Hvornår ændrer det sig? (Da hunden dukker op)
Hvornår ændrer det sig igen? (Da pigen dukker op)
Hvornår ændrer det sig igen? (Da alle tre bliver venner)
- Tal om at steder i en fortælling, hvor tingene ændre sig kaldes "vendepunkter", og at I netop har fundet denne histories vendepunkter
- Start en mundlig eller skriftlig historie (alt efter elevernes læseniveau) fx: *"På et gammelt faldefærdigt slot boede en fattig prins. Han brugte det meste af dagen på at bygge med Lego, og derfor havde han aldrig tid til at tjene penge og finde sig nogle venner. Selvom han godt kunne lide sine Lego-klodser, kedede han sig dog alligevel en gang imellem. Somme tider satte han sig i køkkenet og byggede og andre gange sad han i den store spisesal. Han byggede nogle flotte ting og var dygtig til at følge de opskrifter, der fulgte med, når han købte nye Lego-kasser. Når han fik besøg af sin familie, havde de næsten altid en kasse Lego med til ham, så derfor var han glad for deres besøg, selvom han ikke havde så meget at snakke med dem om, for han kendte ikke til så meget - ud over at bygge med Lego. Prinsen var egentlig godt tilfreds med sit liv, og han tænkte ikke så meget over, at slottet godt kunne trænge til at blive moderniseret. Bare han kunne få noget at spise, en seng at sove i, og et godt sted til sine klodser, skulle han ikke klage. Sådan gik livet på slottet, indtil prinsen blev en gammel mand og døde."*
Dette var en historie uden vendepunkter. Forhåbentlig kan eleverne se, at det er en ret kedelig historie, så nu skal de foreslå nogle vendepunkter, der kunne gøre historien spændende. Bed dem lytte endnu en gang til historien om prinsen, og bed dem sige "STOP", når de har en idé til et vendepunkt. Hvad kunne der ske, som ville få historien til udvikle sig anderledes – og hvordan ville historien blive? Hør på forskellige forslag – og læs videre i den oprindelige historie for at undersøge, om der kan indlægges vendepunkter andre steder.

Tid

- Tal med eleverne om, at historien udspilles over et stykke tid. Hvor længe?
- Bed dem lytte til historien igen – og holde øje med ord, der angiver tid. Skriv udtrykkende op på tavlen efterhånden, som I får øje på dem. Det kunne være:

"Der var engang.."
 "En dag, lige da foråret var kommet.."
 "Den tiende nat.."
 "Næste dag.."
 "Da aftenen kom..."
 "Klokken ti kom hunden.."
 "Men næste morgen..."
 "Sådan gik dagene..."
 "Så blev det efterår..."
 "Senere hen kom vinteren..."
 "Men da foråret kom..."
 "I syv dage..."

- Lad eleverne danne sætninger (der slet ikke har noget med den aktuelle historie at gøre), hvor de bruger et eller flere af tidsudtrykkene fra tavlen. Find på andre udtryk, der fortæller, at tiden går
- I historien om den lille mand spiller årstiderne en vigtig rolle i forhold til at beskrive tidens gang. Tal om hvilke årstider, der nævnes – og find steder i teksten, der viser hvilken årstid, det er – læg også mærke til den rolle solsorten spiller i den forbindelse. Fx *"..de første vintergækker pibede op af jorden. Om natten sang solsortene så dejligt", "Solen skinnede også denne dag, og solsortene trak regnorm op af jorden", "Nu var alle tulipaner sprunget ud, og solsortene fløj rundt med pinde i næbbet.", "Næste morgen var kodriverne også sprunget ud, og solsortene lagde æg i deres reder.", "Så blev det efterår. Bladene faldt af træerne og solsortene fløj bort"*
"I samme sekund sprang vintergækkerne ud, og solsortene kom flyvende og begyndte at trække orme op af jorden."
- Er der mon en sammenhæng mellem beskrivelserne af årstiden og historiens handling? Hvornår er manden glædest? Hvornår sker der snart noget trist? Hvornår får den lille mand nyt håb?

Andre aktiviteter

- Fordel nogle af bogens illustrationer mellem makkerpar og lad eleverne skiftes til følgende:
 - Beskriv billedet
 - Fortæl, hvad personen/personerne tænker
 - Fortæl, hvad der er sket før billedet
 - Fortæl, hvad der er sket efter billedet
- Lad eleverne skrive videre på historien
- Lad eleverne to og to lave spørgsmål til historien – fordel evt. siderne imellem dem. Det kan gøres både mundtligt og skriftligt
- Lad eleverne finde specifikke steder i teksten eller illustrationerne:
 - Det sjoveste sted
 - Det sørgeligste sted
 - Et sted, hvor man er spændt på, hvad der sker nu
 - Et sted, hvor hunden viser, at den er glad for manden
 - Et sted, der minder om noget, du selv har oplevet

God fornøjelse